

Лукіна Тетяна Олександрівна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління освітою Національної академії державного управління при Президентові України,
головний науковий співробітник Інституту педагогіки АПН України

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ

Анотація

У статті розкрито сучасне тлумачення поняття управління якістю освіти з позицій розвитку державно-громадського управління освітою в Україні.

Ключові слова: управління якістю освіти, якість освіти, державна освітня політика.

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ – специфічний вид суспільної діяльності, що спрямована на підтримку та поліпшення якості й результативності функціонування галузі освіти в цілому та загальноосвітнього, культурного і профес. рівня підготовки молоді. Суб'єктами У.я.о. виступають органи держ. У.я.о., які утворюють лише частину відповідного механізму держ. У.я.о. Сучасні суспільні та політ. процеси обумовили потребу в створенні в Україні громадянського суспільства та формуванні держ.-громадського управління освітою. Об'єктом У.я.о. виступає система освіти в аспекті її якості, а управлінський вплив спрямовується на різноманітні складові цієї системи: матеріально-технічні, наук.-метод., фінансові, а також і людські ресурси. У.я.о. є обов'язковою складовою держ. управління освітою в Україні, частиною управлінської діяльності в сфері освіти. Воно визначено як один з пріоритетних напрямів держ. освітньої політики України, спрямоване на забезпечення конституційного права громадян на рівний доступ до якісної освіти. У.я.о. як діяльність держави спрямована у двох основних напрямках. По-перше, воно має забезпечити якість усіх параметрів освітнього процесу і освітньої підготовки випускника навч. закладу як кінцевого результату діяльності системи освіти, за-

довольнивши його освітні потреби. По-друге, повинно забезпечити максимально ефективне використання капіталовкладень і ресурсів та результативне функціонування системи освіти як соціальної системи.

Історично в Україні питання У.я.о. до 2000 р. вивчались в контексті загальних питань управління системою освіти та навч. закладами. Вироблялись підходи щодо оцінювання ефективності діяльності навч. закладів, способів поліпшення рівня навч. досягнень учнів як складової якості освіти, але переважно з позицій пед. наук. Органами У.я.о. в Україні є: Держ. акредитаційна комісія (ДАК), фахова рада, регіональна експертна рада (центр), Держ. інспекція. ДАК є постійно діючим органом, який забезпечує виконання вимог до ліцензування, атестації та акредитації вищих і проф.-технічних освітніх закладів за напрямками підготовки та перепідготовки фахівців, надання та зміни статусів цих закладів. Очолює ДАК Міністр освіти і науки України. Фахова рада з ліцензування та акредитації ВНЗ створюється ДАК як постійно діючий орган, що забезпечує експертизу з ліцензування і акредитації вищих навчальних закладів, незалежно від підпорядкування та форм власності, за заявленими напрямками і освітньо-кваліфікаційними рівнями підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців. Мережу і персональний склад фахових рад визначає ДАК. Регіональна експертна рада (центр) з ліцензування та атестації освітніх закладів, які здійснюють діяльність, пов'язану з одержанням загальної середньої та професійно-технічної освіти, створюється ДАК при відповідних органах держ. управління освітою АР Крим, обласних (місцевих) держадміністрацій. Держ. інспекція при МОН України створена постановою Кабміну від 17.09.1992 р. для контролю за діяльністю освітніх закладів освіти незалежно від форм власності щодо реалізації єдиної держ. політики в галузі освіти. У.я.о. здійснюється через відповідний механізм державного управління якістю освіти, складовими якого є контроль за якістю освіти (ліцензування, атестація й акредитація навч. закладів), визначення соціальної, пед., економічної та політичної ефективності функціонування систем освіти та держ. управління нею на різних ієрархічних рівнях тощо. Проблему У.я.о. та побудови системи У.я.о. досліджували укр. вчені

Г.Дмитренко, Л.Одерій, Т.Лукіна, О.Ляшенко; російські вчені – Д.Матрос, В.Панасюк, О.Севрук, С.Шишов та ін.

Лит.: 1. Лукіна Т.О. Державне управління якістю загальної середньої освіти в Україні: Монографія. - К., 2004; 2. Одерій Л.П. Менеджмент якості вищої освіти: методи і механізми. - К.: ІСДО. – 1995; 3. Система управління якістю медичної освіти в Україні: Монографія / І.Є.Булах, О.П.Волосовець, Ю.В.Вороненко та ін. – Д., 2003; 4. Панасюк В.П. Системное управление качеством образования в школе. – 20 -е изд. - СПб.; М., 2000.

Лукина Т.А.

Управление качеством образования

Аннотация

В статье раскрыто современное толкование понятия управления качеством образования с позиций развития государственно-общественного управления образованием в Украине.

Ключевые слова: управление качеством образования, качество образования, государственная образовательная политика.

Lukina Tetyana

Education quality management

Summary

The article revealed a modern interpretation of the concept of education quality management from the standpoint of public management education in Ukraine.

Keywords: education quality management, education quality, public education policy.

Лукіна Т.О. Управління якістю освіти // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; Гол. ред. В.Г.Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 945 – 947.